

ВІДГУК

офіційного опонента професора Туманової Л.Є. на матеріали дисертації Гарбузюка В.В. «Обґрунтування профілактики та лікувальної тактики при передчасних пологах у жінок, хворих на туберкульоз легень», яка подається на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.01 – акушерство та гінекологія.

Актуальність обраної теми

Зниження перинатальної захворюваності і смертності є важливим напрямком охорони здоров'я України, оскільки сучасна демографічна ситуація суттєво знижує показники національного здоров'я, ставить гострі запитання до негативної динаміки народжуваності, безпеки репродуктивного здоров'я жінок і майбутнього покоління. За даними науковців, хворі, у яких туберкульоз (ТБ) легень, діагностований під час вагітності, спостерігається у 1,9-2,6% серед всіх жінок репродуктивного віку, що хворіють на туберкульоз легень. Загальна неонатальна захворюваність у дітей, народжених від матерів, хворих на туберкульоз, становить близько 23%.

Проблема народження здорових дітей у жінок, хворих на ТБ легень, вийшла за межі медичної і набула соціально-економічного значення. Її слід вважати далекою від вирішення, незважаючи на вагомі різнонаправлені дослідження імунологічного характеру, стану формування і функціонування плаценти. Тому не викликає сумніву щодо актуальності тема дисертаційної роботи Гарбузюка В.В.

Зв'язок роботи з науковими темами, планами.

Дисертація є фрагментом науково-дослідної роботи кафедри акушерства і гінекології факультету післядипломної освіти Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова МОЗ України «Оцінка стану фетоплацентарного комплексу при ускладненні вагітності та пологів у жінок» (реєстраційний номер 0109U004494).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій

Перспективно обстежено 76 вагітних з туберкульозом легень, які були розподілені на групи в залежності від активності процесу. Контрольну групу склали 40 здорових вагітних. Розроблений комплекс лікувально-профілактичних заходів застосовано у 30 жінок з активною формою туберкульозу.

Когорта обстежених пацієнток є цілком інформативною для проведення наукових досліджень, статистичної обробки отриманих даних і обґрунтування висновків.

Метою дисертаційної роботи було знизити частоту акушерських ускладнень, які призводять до передчасних пологів у вагітних, хворих на туберкульоз легень, шляхом розробки та впровадження комплексу лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на корекцію імунного, гормонального гомеостазу, плодово-материнського кровотоку та мікробіоценозу в системі мати-плацента-плід.

Задачі, що витікають з поставленої в роботі мети, визначені чітко, обґрунтовані та коректні.

Всі наукові положення та висновки повністю обґрунтовані, чітко відповідають поставленим завданням, впливають із матеріалу дисертації, отримані завдяки ретельному статистичному аналізу з застосуванням сучасних комп'ютерних технологій, а використання розроблених практичних рекомендацій сприяє достовірному зниженню ускладнень при туберкульозі легень.

Все це дозволяє вважати, що одержані в дисертаційній роботі Гарбузюка Валерія Валерійовича висновки достатньо обґрунтовані і достовірні.

Наукова новизна одержаних результатів. Новизна роботи полягає тому, що аспірант вперше вивчив структуру ТБ легень та основні чинники ризику розвитку передчасних пологів у вагітних, хворих на різні форми ТБ

легень. Порівняв аспекти клінічного перебігу вагітності та пологів, а також стану новонароджених у жінок з передчасними пологами, хворих на ТБ легень, і дослідив взаємозв'язок клінічних, ехографічних, доплерометричних, гормональних та імунологічних показників при передчасних пологах. На основі отриманих даних дисертантом визначені ланки патогенезу передчасних пологів за умов ТБ та науково обґрунтовано комплекс лікувально-профілактичних заходів та акушерського супроводу щодо зниження частоти даної патології.

У дисертації встановлені прогностично-несприятливі критерії ультразвукового, клініко-лабораторного та морфологічного дослідження плацент у патогенезі передчасних пологів за наявності туберкульозу легень. Визначено структурно – функціональні зміни у матково-плацентарній ділянці у жінок, хворих на ТБ легень, за різних форм і активності специфічного процесу і доведена ефективність запропонованої комплексної терапії. Автором доведена доцільність планування вагітності для зниження частоти передчасних пологів. Дані положення мають важливе наукове значення для профілактики і лікування ускладнень вагітності, які призводять до передчасних пологів у даного контингенту жінок.

Практичне значення одержаних результатів. Автором розроблені і впроваджені в практичну медицину нові підходи до прогнозування передчасних пологів у вагітних, хворих на ТБ легень, шляхом застосування імунологічних, гормональних, бактеріологічних та морфогістохімічних методів дослідження. Встановлені чинники ризику виникнення акушерських ускладнень за умов туберкульозного ураження фетоплацентарного комплексу. Розроблен комплекс лікувально-профілактичних заходів та доведено його ефективність

Теоретичні положення дисертації та практичні рекомендації впроваджені і використовуються в навчальному процесі низки медичних університетів та у лікувальній практиці медичних закладів обласного та

міського підпорядкування, перинатальних центрів і центральних районних лікарень.

Оцінка змісту та оформлення дисертації, відповідність встановленим вимогам

Дисертаційна робота Гарбузюка В.В. є закінченою науковою працею, написана в традиційному стилі, складається зі вступу, 7-ми розділів власних досліджень, аналізу і узагальнення результатів досліджень, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел. Основна частина займає 204 сторінок. Автором використано 251 літературне джерело. Дисертація ілюстрована 41 таблицею і 9 рисунками. За змістом і формою відповідає вимогам, які пред'являються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук.

Вступ дисертації написаний за типовою формою, в якому автор обґрунтовано довів актуальність теми, визначив мету, завдання, наукову новизну та практичне значення роботи. Зазначено зв'язок дисертаційної роботи з науково-дослідницькою роботою кафедри, на якій виконувалася робота.

В огляді літератури «Туберкульоз: актуальність проблеми у вагітних. профілактика, діагностика, лікування ускладнень вагітності» у 3 підрозділах висвітлені показники акушерської патології у вагітних, хворих на туберкульоз легень, сучасні методи діагностики стану фетоплацентарного комплексу у вагітних, хворих на туберкульоз легень, та питання, що стосуються профілактики і лікування ускладнень вагітності у жінок, хворих на туберкульоз легень.

При цьому здобувач провів поглиблений аналіз численних джерел наукової інформації, яка присвячена актуальності проблеми виникнення перинатальних ускладнень вагітності у жінок, хворих на туберкульоз легень, які призводять до виникнення передчасних пологів. Знайшли відображення сучасні методики профілактики, діагностики та лікування акушерських

ускладнень у даного контингенту жінок. Використана сучасна література вітчизняних і зарубіжних авторів

Розділ «Матеріал і методи» детально характеризує сучасні методики дослідження: клінічно-лабораторні, імунологічні, гормональні, молекулярно-генетичні, бактеріологічні, інструментальні, біохімічні і морфологічні, за оцінкою яких можна дійти висновку, що робота виконана на сучасному методичному рівні.

У третьому розділі «Клінічно-статистичний аналіз та особливості перебігу вагітності та пологів у жінок, хворих на туберкульоз легень: соціально-медичні чинники ризику розвитку ускладнень» дисертант детально навів клінічну характеристику вагітних жінок, що підлягали обстеженню, ґрунтовно висвітлена соціально-дезадаптаційна характеристика осіб, акушерські ускладнення, супутня патологія та визначені медичні чинники, на тлі яких виникають порушення гормонального гомеостазу, дисфункція імунної системи, порушення функціонування плаценти, які провокують виникнення передчасних пологів у жінок, хворих на ТБ легень.

Розділ 4 «Функціонування фетоплацентарного комплексу при передчасних пологах у вагітних, хворих на туберкульоз легень» містить детальне вивчення особливостей функціональних змін фетоплацентарного комплексу за умов ТБ, внутрішньоутробний стан плода при загрозі передчасних пологів, характеристику критеріїв діагностики порушень адаптації плода при плацентарній дисфункції, вивчений клінічний перебіг передчасних пологів у жінок, хворих на туберкульоз легень.

Автором доведено, що важливим фактором розвитку передчасних пологів є зміни гормональної функції фетоплацентарного комплексу: зниження рівня прогестерону та підвищення рівня естрадіолу. Порушення співвідношення прогестерон/естрадіол і гемодинаміки матково-плацентарного кровотоку (підвищення резистентності в артеріях пуповини) служить одним із механізмів розвитку передчасних пологів у даного контингенту осіб.

П'ятий розділ дисертації «Предиктори виникнення передчасних пологів у вагітних, хворих на туберкульоз легень» містить аналіз особливостей стану імунного захисту у вагітних, хворих на туберкульоз легень, при загрозі передчасних пологів, визначен мікробіоценозпологових шляхів у жінок, хворих на туберкульоз легень. Доведено, що зростання імунодефіцитного стану за клітинним типом: достовірне пригнічення Т-клітинної активності, зниження синтезу IgG, підвищення рівнів Ig M і Ig A, підвищення синтезу і активності прозапальних цитокінів. Додатковим фактором підвищення рівня передчасних пологів у вагітних, хворих на ТБ легень, є знижена стійкість до стресів і підвищена тривога.

Розвитку передчасних пологів у вагітних, хворих на ТБ легень, сприяє також персистенція патогенних та умовно патогенних мікроорганізмівпологових шляхів: бактероїдів, превотел, фузобактерій, пептострептококи, ешеріхії та дріжджоподібні гриби роду *Candida*, які досягли високого рівня.

Розділ 6 «Патоморфологічна характеристика плацент при передчасних пологах у жінок, хворих на туберкульоз легень» ілюстрований рисунками, які наочно демонструють патоморфологічні порушення у плацентах, у жінок з ТБ легень при передчасних пологах у різні терміни гестації. У даному розділі детально розкриті механізми, які призводять до гіпоксії та ішемії плацентарних структур, які пов'язані з розвитком синдрому ендогенної інтоксикації на тлі ТБ ураження легень, а також тривалого застосування протитуберкульозної терапії.

У розділі 7 «Комплексний підхід до профілактики ускладнень і відтермінування передчасних пологів у жінок, хворих на туберкульоз легень» дисертант обґрунтував заходи первинної профілактики акушерських ускладнень у жінок, хворих на туберкульоз легень і комплексну терапію акушерських ускладнень, які призводять до передчасних пологів у жінок, хворих на ТБ легень, яка направлена на всі ланки патогенезу цього ускладнення. На підставі проведених досліджень автором розроблений

алгоритм профілактичних заходів щодо зниження частоти передчасних пологів, залежно від активності туберкульозного процесу.

Розділ «Аналіз і узагальнення результатів дослідження» містить ґрунтовний аналіз та узагальнення отриманих даних, автор порівнює отримані власні результати з даними літератури.

Висновки містять відповіді на поставлені задачі дослідження, базуються на цифрових даних і свідчать про актуальність обраної дисертантом теми.

Практичні рекомендації містять конкретні вказівки щодо призначення терапії залежно від активності ТБ.

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок автора

Всі основні положення й висновки дисертації повністю висвітлені в авторефераті, який відповідає змісту дисертації і в повній мірі відображує результати роботи та в опублікованих наукових працях: 8 статей у фахових виданнях, які відповідають вимогам МОН України, 8 статей та тез у матеріалах українських наукових конференцій з міжнародною участю.

У цих публікаціях викладено результати проведених досліджень повністю відображено всі основні положення дисертаційної роботи. Матеріали, дисертаційної роботи широко висвітлені у доповідях на науково-практичних конференціях. Всі основні положення дисертаційної роботи Гарбузюк В.В. сформульовані самостійно.

Зауваження щодо змісту і оформлення дисертації та автореферату

Принципових зауважень, які можуть вплинути на якість дисертаційного дослідження немає.

Під час дискусії виникли такі запитання:

1. Які особливості клінічного перебігу передчасних пологів у жінок з туберкульозом легень?

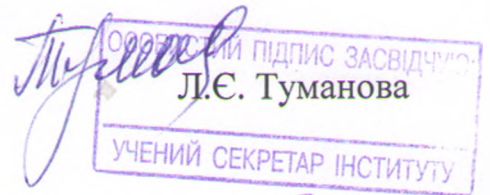
2. За Вашими даними, які найбільш інформативні імунологічні показники щодо передчасних пологів у жінок з туберкульозом легень?

ВИСНОВОК: Дисертаційна робота Гарбузюка В.В. «Обґрунтування профілактики та лікувальної тактики при передчасних пологах у жінок, хворих на туберкульоз легень» відповідає вимогам п.11 про порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань МОЗ України щодо дисертацій, а аспірант заслуговує наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.01- акушерство і гінекологія.

Завідувач відділення профілактики і лікування гнійно-запальних захворювань в акушерстві, д. мед. н., професор

05.14.19

вс 08.04.2019р.